

Bokmeldinger

HELJE KRINGLEBOTN
SØDAL: *Barn med ulike tro. Møte med livsynsmangfoldet i skole og barnehage.* Høyskoleforlaget, Kristiansand 2000, 275 s.

Her foreligger det en fagbok av stor praktisk nytteverdi. Sodal gir en håndsrekning til alle som jobber med barn ifra ulike religiøse tradisjoner. Hun gjør den jobben som ellers ville vært overlatt til den enkelte lærer, nemlig å overføre generell religionskunnskap inn i det konkrete møte med fremmedkulturelle barn. Arbeidet er gjort skikkelig. Vi får vite hvilken plass barn og barneoppdragelse har i de ulike religioner, hvilke kjønnsideal man oppdras til, hvilken holdning man har til det sekulariserte storsamfunn, til skolens KRL-undervisning og øvrige fag og aktiviteter. Med andre ord: velgjørende konkret og nyttig.

Stoffutvalget kan naturligvis diskuteres. Hun har valgt ut religioner etter det omfang de har i Norge, og har også tatt med en rekke

kristne konfesjoner og retninger. Man savner omtale av hinduisme, sikhisme og mormonisme. Man stusser kanskje også på at pinsevenner står omtalt side om side med buddhisme, Jehovas vitner, islam og Human-etisk forbund, Smiths venner og læstadianisme. Men i disse KRL-tider bør jo dette være kurant. Men jeg mener det er dristig å innføre "trostradisjoner" som overgripende begrep over alle disse. Er Human-etisk forbund en "trostradisjon" og vil de selv være bekvemme med en slik merkelapp?

Den samme pedagogiske mal anvendes på de forskjellige bevegelsene, hvor "innenfra"-perspektivet er nok så styrende. Bevegelsenes egne premisser legges alltid til grunn. All kritikk er moderat fremført, i en refererende form, og gjerne med tilføyelse av hvordan bevegelsene selv svarer på den aktuelle kritikk. Spørsmål som går igjen er f. eks. hjemmets bruk av tukt og korporlig avstraffing av barna, kjønns spesifikk oppdragelse etc.. Det sosiologiske utenfra-perspektiv er nok så fraværende gjennom hele boka.

Bruken av religiøse salmer og sanger er reflektert drøftet. Kristne salmer bør kunne synges ut fra sin historiske og pedagogiske verdi, heter det. Derimot passer det ikke med muslimske sanger fordi man her ikke har noen salmetradisjon, og ei heller noen bruk av dette i gudstjeneste og hjem. I "likestillingens" navn å ta inn muslimske barnesanger som er laget i nyere tid - etter kristent mønster - har liten pedagogisk verdi. (Ja, det må vel kunne sies å være faglig sett villedende). I hvilken grad de kristne salmene skal nyttes som fellessang, eller bare lyttes til, kan løses gjennom lokal tilpasning, mener hun. De som har størst problemer her er ikke de ulike religioner, men humanetikerne.

Forfatteren har arbeidet tett sammen med Levi Eidhamar, som også har skrevet et eget kapittel om "Undervisning om ulike trostradisjoner". Dette er også med på å høyne bokas praktiske anvendelighet.

Arild Romarheim

METTE DEMNANT
JAKOBSEN: *Shamanism. Contemporary Approaches to the Mastery of Spirits and Healing.* Berghahn Books, Oxford 1999, 273 s.

Denne studie tar utgangspunkt i sjamanismen slik den er beskrevet blant Grønlands eskimoer, og setter dette inn i en generell drøftelse av forholdet mellom sjamanisme og en new age-preget nysjamanisme. Sistnevnte får stryk, og kan ifølge forfatteren knapt kalles sjamanisme i det hele tatt. Med denne bok bringes et stort kildemateriale til torgs som tidligere ikke har vært kjent for den engelsktalende verden. Det gjelder ikke minst de mange observasjoner som på 1700-tallet ble nedtegnet av Hans Egede og hans to sønner, Poul og Niels. Disse var ifølge forfatteren preget av tidens nedlatende holdning til eskimoene, men kommer allikevel brukbart ut sammenlignet med andre beskrivelser fra denne tid. Deres nedtegnelser får gjennom denne avhandling en øket betydning som grunnlag for videre studier i dette tema, sjamanisme, som etter Mircea Eliade er blitt ett av de heteste spørsmål innen nyere utforskning av naturfolkene

religion. Samtidig rører vi her ved en av de mest aktuelle trender innen nyreligiositeten, den såkalte neopaganismen. Boka kombinerer dermed gammelt materiale med en høyst aktuell problemstilling.

Arild Romarheim